

Suri Noémi* – Szinek Csütörtöki Hajnalka**

Felsőbíróági reform Szlovákiában

Az igazságügyi reform elemzése, különös tekintettel a bíróságok működésére

1. BEVEZETÉS

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa (*Národná rada Slovenskej republiky*)¹ 2020. december 9. napján elfogadta a bírósági ítélkezésre vonatkozó egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényt,² amellyel 28 igazságügyi tárgyú törvényt módosítottak vagy egészítettek ki, valamint elfogadta a Szlovák Köztársaság Alkotmányának³ módosítására vonatkozó javaslatot. A szóban forgó két javaslatot a Szlovák Köztársaság Kormánya [*Vláda Slovenskej republiky* (Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma, *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*)⁴] terjesztette elő.

Az elfogadott reformcsomag kapcsán rögzítendő, hogy a hatástanulmányokat összegző záradék szerint a törvény-(javaslat) által elérni kívánt állapot bizonyos kitűzött célok elérésével valósítható meg. Idetartozik például a Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsának⁵ (*Súdna rada Slovenskej Republiky*) összetételének megváltoztatása; a bírák és az igazságügyben dolgozók vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségének bevezetése; a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságát érintően az alkotmánybírák kinevezési eljárásának reformja, az eljárási szabályzat megváltoztatása; életkori cenzus bevezetése a bíróságok és az Alkotmánybíróság bíráinak tekintetében; az általános bírák jogállásának megváltoztatása; a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságának (*Najvyšší správny súd Slovenskej republiky*)⁶ létrehozása és ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hatásköreinek változtatása; a bírósági jelölt (*justičný čakatel*)⁷ intézményének átalakítása szakmai

igazságügyi gyakorlattá (*odborná justičná stáž*);⁸ a bírák és az ügyészek bérpótlékkal kapcsolatos rendszerének megszüntetése; valamint a táppénz igénybevételének időbeli korlátozása.⁹ Jelen tanulmány elsődleges célja annak feltárása, hogy az előirányozott igazságügyi reformnak köszönhetően, az egyes módosítások közül az elmúlt három évben melyek kerültek tényleges megvalósításra.

A „legfrissebb” változásnak a 2023. június 1-jétől hatályba lépő bírósági térkép létrehozása tekinthető. E ponton megjegyzendő, hogy a végrehajtás fő terhe az egyes bíróságokon van, az Igazságügyi Minisztérium elsősorban módszertani és koordináló szerepet tölt be, és igyekszik segíteni a bíróságokat abban, hogy a változásokat a lehető legnagyobb mértékben végrehajtsák.¹⁰ A cél az igazságszolgáltatás hitelességének, teljesítményének és minőségének javítása, valamint a bírák és a bírósági alkalmazottak számára jobb munka- és döntéshozatali feltételek biztosítása. A bírósági térkép reformja része az igazságügyi helyreállítási és rugalmassági terv által támogatott reformoknak.¹¹

Tekintettel az igazságügyi reform által érintett területek komplexitására és bonyolultságára, tanulmányunkban a szóban forgó reform által érintett, általunk legfontosabbnak gondolt változások kerültek – a tanulmány terjedelmi korlátait figyelembe véve – felvázolásra, ismertetésre.

2. A BÍRÓSÁGI TÉRKÉP ÉS ANNAK KITŰZÖTT CÉLJAI

Előjáróban rögzítendő, hogy a szóban forgó térkép kitűzött céljai között szerepel a bírák specializálódása, a gyorsabb lefolyású perek biztosítása, illetve a megfelelő hozzáférhetőség, melyek az alábbiakban pontokba szedve kerülnek kifejtésre.

* Suri Noémi Ph.D., LL.M., vezető kutató, Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet, Magánjogi Kutatási Főosztály; adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar.

** Szinek Csütörtöki Hajnalka, vezető kutató, Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet, Magánjogi Kutatási Főosztály.

1 A szövegben a továbbiakban: SZNT.

2 *Zákon č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.*

3 *Ústavný zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky.* A szövegben a továbbiakban: alkotmány vagy szlovák alkotmány.

4 A szövegben a továbbiakban: Igazságügyi Minisztérium.

5 A szövegben a továbbiakban: Bírói Tanács.

6 A szövegben a továbbiakban: LKB.

7 Az intézmény nagyon hasonló a magyar bírósági fogalmazóhoz. Szlovákiában az lehet bírósági jelölt, aki sikeresen teljesítette a bírósági felvételi kritériumokat és vizsgákat, legalább három év szakmai gyakorlattal rendelkezik, és maradéktalanul teljesíti a bírói kinevezéshez is szükséges feltételeket.

8 Szó szerinti fordításban: bírósági szakmai gyakorlat.

9 *Doložka vybraných vplyvov*, 3. pont.

10 Lásd a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának honlapján megjelent hírt. *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky: Od 1. júna 2023 sa na Slovensku spúšťa najväčšia reforma súdnictva.* Elérhető: <https://www.justice.gov.sk/tlacovespravy/od-1-juna-2023-sa-na-slovensku-spusta-najvacsia-reforma-sudnictva/> [letöltve: 2023. június 1.].

11 Lásd a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának honlapján megjelent hírt. *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky: Reforma súdnej mapy.* Elérhető: <https://www.justice.gov.sk/aktualne-temy/reforma-sudnej-mapy/> [letöltve: 2023. június 1.].

A) A BÍRÁK SPECIALIZÁLÓDÁSA, SZAKOSODÁSA

A bírósági körzetek méretének növelése lehetővé teszi a bírák számára, hogy egy-egy fő ügykörre specializálódjanak, amelyben tevékenykedni kívánnak. A bírósági térkép változásának köszönhetően tehát a bírák szakosodhatnak polgári, kereskedelmi (gazdasági), büntető, családi jogi, valamint közigazgatási ügyszakra. A specializálódott bíró könnyebben eligazodik a szakterületén, ami ezáltal jobb minőségű döntéshozatalt jelent.¹²

B) GYORSABB LEFOLYÁSÚ PEREK

A megkésett igazságszolgáltatás nem igazságszolgáltatás. Ha a döntés nem születik meg észszerű időn belül, nehéz igazságságosságról beszélni. A bíróságoknak nem okoz gondot az egyszerűbb és rutinügyek elmaradásának kezelése. Az igazi problémát az összetettebb, bonyolultabb ügyek jelentik, amelyek feldolgozása észszerűtlenül sok időt vesz igénybe. Ezt mind a polgárok, mind a vállalkozások a jog alacsony fokú végrehajthatóságaként érzékelik. A bírák szakosodása lehetővé teszi, hogy a bonyolultabb ügyek gyorsabban lezáruljanak.¹³

C) MEGFELELŐ HOZZÁFÉRHETŐSÉG

Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést nem a bíróság-tett utazások hossza határozza meg, hanem a döntéshozatal gyorsasága és minősége. Az észszerű időn belüli tisztességes döntéshez való jog viszont létezik, ezt a jogot azonban csak a hatékonyan működő bíróságok tudják teljesíteni.¹⁴

Kiemelendő azonban, hogy a legfontosabb változásnak a bírósági körzetek számának növelése tekinthető, hiszen 2023. június 1-jétől 33 körzetben (*obvod*) 36 bíróság működik Szlovákiában. A bírósági körzetek számának növekedése azt jelenti, hogy több bíró dolgozik a körzetben, akik polgári, kereskedelmi, büntető- és családi jogi ügyekre is szakosodhatnak. Egy szakosodott bíró könnyebben eligazodik a saját szakterületén, ami jobb és gyorsabb döntéshozatalt jelent.¹⁵

A kibővített körben az állampolgár a törvényben előírt esetekben a legközelebbi kirendeltségen és a bíróság székhelyén is elő tudja terjeszteni beadványát. A fél a bíróság székhelyén és a kirendeltségen is részt vehet a tárgyalásokon és az egyéb eljárási cselekményeken. Lehetőség van továbbá arra is, hogy a tárgyalást egy másik hatóság kirendeltségén, például az illetékes Munkaügyi, Szociális és Családügyi Hivatalban (*Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) tartsák meg. Ami pedig a polgári ügyeket illeti, lehetőség van online meghallgatásra is. A reformnak köszönhetően az eljárásban részt vevő fél bárhol részt vehet, ahol van online kapcsolat, de részt vehet

a tárgyaláson akár egy kirendeltségen található képernyő előtt is. E ponton szükségesnek tartjuk azt is rögzíteni, hogy az új bírósági térkép nem jár a bíróságok megszüntetésével, vagyis azzal, hogy egyes járásbíróságokat más járásbíróságokkal vonnának össze. Így például a Trencsényi kerületben (*Trenčiansky kraj*) eddig hat járásbíróság volt, a reform által pedig két járásbíróság és négy kirendeltség alakult.¹⁶ Megállapítható, hogy csak a bírósági adminisztráció koncentrálódik, maga a bírósági eljárás változatlan marad.

A második legfontosabb változásként a regionális bíróságok szakterületeinek változása emelhető ki.

A gazdasági jogvitákban a fellebbezési ügyeket három regionális bíróság kezeli: a Pozsonyi (*Bratislava*),¹⁷ a Besztercebányai (*Banská Bystrica*)¹⁸ és a Kassai (*Košice*).¹⁹ A családjogi fellebbezésekkel a Nagyszombati (*Trnava*),²⁰ a Zsolnai (*Žilina*)²¹ és az Eperjesi (*Prešov*)²² regionális bíróságok foglalkoznak. A bíróságok a jövőben a tárgyalások online formáját is nagyobb mértékben fogják tudni alkalmazni. Különösen a családjogi fellebbezéseknél vezették be azt a szabályt, hogy a bírák a járásban a félhez közelebbi regionális bíróságra utaznak. A polgári és büntetőjogi ügyekkel továbbra is valamennyi megyei bíróság foglalkozik, mivel elegendő, e területre szakosodott bíró van.²³

A harmadik jelentős változásnak a járásbíróság státuszú Kassai Városi Bíróság (*Mestský súd Košice*) létrehozása tekinthető. A három kassai járásbíróságból, amelyek egy épületben működtek, egy városi bíróságot hoztak létre – ez vette át a jelenlegi bíróságok és bírák napirendjét. A bírák szakosodnak, és kizárólag egy-egy jogterület – büntető, polgári, gazdasági és családi – ügyeivel foglalkoznak. Ez alátámasztja a bírósági térkép reformjának központi gondolatát, amely a bírák szakosodását jelenti.²⁴

Kiemelendő továbbá, hogy Pozsonyban négy városi bíróság alakult: a Pozsony I. Városi Bíróság (*Mestský súd Bratislava I*) büntetőjogra, a Pozsony II. Városi Bíróság (*Mestský súd Bratislava II*) családjogra, a Pozsony III. Városi Bíróság (*Mestský súd Bratislava III*) gazdasági jogra, a Pozsony IV. Városi Bíróság (*Mestský súd Bratislava IV*) pedig polgári jogra szakosodik.²⁵ A napirenden kívül a városi bíróságok a korábbi pozsonyi bíróságok bíráit és egyéb alkalmazottait is átvették.

16 Radoslav Varga: *Ako bude fungovať nová súdna mapa v praxi?* Elérhető: <https://trecin.standard.sk/11486/ako-bude-fungovat-nova-sudna-mapa-v-praxi/> [letöltve: 2023. június 5.].

17 Idetartozik a Nagyszombati és Nyitrai járás is (*okres Trnava a okres Nitra*).

18 Idetartozik a Trencsényi és Zsolnai járás is (*okres Trenčín a okres Žilina*).

19 Idetartozik az Eperjesi járás is (*okres Prešov*).

20 A Pozsonyi és a Nyitrai járás számára is (*okres Bratislava a okres Nitra*).

21 A Besztercebányai és a Nyitrai járás számára is (*okres Banská Bystrica a okres Nitra*).

22 A Kassai járás számára is (*okres Košice*).

23 Lásd a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának honlapján megjelent hírt. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky: *Od 1. júna 2023 sa na Slovensku spúšťa najväčšia reforma súdnictva*. Elérhető: <https://www.justice.gov.sk/tlacovespravy/od-1-juna-2023-sa-na-slovensku-spusta-najvacsia-reforma-sudnictva/> [letöltve: 2023. június 6.].

24 Uo.

25 Lásd a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának honlapján megjelent hírt. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky: *Upozornenie v súvislosti so začiatkom platnosti novej Súdnej mapy*. Elérhető: <https://www.justice.gov.sk/aktualne-temy/oznam-nova-sudna-mapa/> [letöltve: 2023. június 8.].

12 Uo.

13 Uo.

14 Uo.

15 Lásd a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának honlapján megjelent hírt. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky: *Od 1. júna 2023 sa na Slovensku spúšťa najväčšia reforma súdnictva*. Elérhető: <https://www.justice.gov.sk/tlacovespravy/od-1-juna-2023-sa-na-slovensku-spusta-najvacsia-reforma-sudnictva/> [letöltve: 2023. június 5.].

3. A LEGFELSŐBB KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁG (LKB) LÉTREHOZÁSA

A közigazgatási bíróságok létrehozása a jogállamiság egy fontos eleme. Tekintettel arra, hogy a közigazgatási ügyrend egy speciális ügyrend, az állampolgár és az állam közötti vita különbözik az állampolgárok egymás közti vitájától. Szlovákiában a polgárok és az állam közötti vitákat 2023. június elsejétől három közigazgatási bíróság kezeli – Besztercebányán, Kassán és Pozsonyban.²⁶

Fontos rámutatni arra is, hogy Szlovákiában a bírósági struktúrát az említett reform előtt *a*) a járásbíróságok (*okresné súdy*), *b*) a kerületi bíróságok (*krajské súdy*), és *c*) a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága²⁷ (*Najvyšší súd Slovenskej republiky*) alkották.²⁸ Az igazságügyi reform révén a Szlovák Köztársaság bírósági rendszere általános hatáskörű bíróságokból (*súdy všeobecného súdnictva*) és közigazgatási bíróságokból (*súdy správneho súdnictva*) áll.²⁹ Míg az általános hatáskörű bíróságok közé tartoznak a járásbíróságok, a kerületi bíróságok, a Specializált Büntetőbíróság (*Špecializovaný trestný súd*), és az LB, addig a második csoportba a közigazgatási bíróságok és az LKB sorolható.³⁰ E ponton megjegyzendő az is, hogy a városi bíróság (*mestský súd*) járásbírósági státuszszal rendelkezik.³¹

Ahogy ebből is látható, a bírósági rendszer egyik új elemként jelenik meg az LKB, amely a közigazgatási igazságszolgáltatás legfelsőbb szintjének független bíróságának tekinthető. Az LKB hatásköre a bírák, az ügyészek, az igazságügyi végrehajtók, a közjegyzők és más jogi hivatást gyakorló személyek fegyelmi ügyeire is kiterjed.³² Az LKB tehát a közigazgatási igazságszolgáltatással kapcsolatos ügyekben a legfőbb bírói szerv, amely biztosítja a döntéshozatal egységességét és jogszerűségét. A szlovák alkotmány a szóban forgó szervet 2021. január 1-jei hatállyal hozta létre, tevékenységét az azonban 2021. augusztus 1-jén kezdte meg.³³ Az LKB székhelye Pozsony; mindemellett a megalkotott módosítás által az LKB belső szervezetrendszerének (plénum, kollégiumok és szenátusok) létrehozása és azok hatásköreinek szabályozása; a szervezet igazgatásának részletes szabályozása;³⁴ bíráinak, tisztviselőinek és az ott dolgozó állami alkalmazottak jogállásának szabályozása; bíráinak és az állami alkalmazottak kiválasztási folyamatának szabályozása; valamint egyéb, a két legfelsőbb

bíróság szétválasztásának és státuszának meghatározása kapcsán felmerült feladatok végrehajtása is rögzítésre került.³⁵

Mindezek alapján megállapítható, hogy az LKB a bírósági hierarchiában az LB-vel egyenlő szinten kap helyet. Ebből következik, hogy a törvényjavaslat elfogadása után Szlovákiában két legfelsőbb bíróság alakult: az LKB, melynek hatásköre a közigazgatási igazságszolgáltatásra terjed ki, és az LB, melynek hatásköre a polgári, kereskedelmi és büntetőügyekre fókuszál.

Szükségesnek tartjuk megemlíteni azt is, hogy a Szlovák Köztársaság Kormánya 2020–2024 közötti időszakra vonatkozó programnyilatkozatában (*Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020–2024*) rögzítésre került, hogy az LKB létrehozásának egyik legfontosabb célja az LB tehermentesítése.³⁶

Az LKB a közigazgatási igazságszolgáltatás területére kiterjedő általános hatásköre mellett fegyelmi bíróságként is eljár. A fegyelmi hatáskör kiterjed az általános bíróságok bíráira, az ügyészekre és az egyes törvények által meghatározott más személyekre³⁷ is. Ahogy az már fentebb is rögzítésre került, az LKB létrehozásának időpontja megegyezik a törvény (megjegyzés: a bírósági ítélezésre vonatkozó egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló 423/2020. sz. törvény) hatálybalépésének időpontjával, azonban a szóban forgó bíróság a tényleges működését csak 2021 második felében kezdte meg.³⁸ Az LKB első fokon hatáskörrel rendelkezik az alkotmány és a Közigazgatási Perrendtartás³⁹ által meghatározott esetek tekintetében.⁴⁰ Az LKB dönt továbbá a 165/2015. sz., Közigazgatási Perrendtartásban foglalt feltételeknek megfelelően benyújtott érvénytelenítési⁴¹ panaszok ügyében is.⁴²

A törvénytervezet nagyon részletesen szabályozza a szenátussal, a kollégiummal és a plénummal kapcsolatos hatásköröket is. Az LKB szenátusa a bíróság három bírájából áll, akik közül az egyik a szenátus elnöke. A szenátus elnöke irányítja és szervezi a szenátus tevékenységét. Abban az esetben, ha az LKB szenátusainak döntései ellen benyújtott rendes vagy rendkívüli jogorvoslatról döntenek, az LKB döntőbizottsága az elnökből és négy bírából áll.⁴³ Ezen túlmenően a szóban forgó jogszabály meghatározhatja, hogy az LKB szenátusának háromnál több bíró is tagja lehet. A szenátusi tagok számának mindig páratlannak kell lennie.⁴⁴

26 Ennek kapcsán lásd a közigazgatási bíróságok létrehozásáról szóló 151/2022. sz. törvényt (*Zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*).

27 A szövegben a továbbiakban: LB.

28 Ennek kapcsán lásd 2020. december 31-ig hatályban lévő, a bíróságokról szóló 757/2004. sz. törvény 5. § (1) bekezdését (*zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch*).

29 A bíróságokról szóló 757/2004. sz. törvény 5. §.

30 A bíróságokról szóló 757/2004. sz. törvény 5. § (2) és (4) bekezdés.

31 A bíróságokról szóló 757/2004. sz. törvény 5. § (3) bekezdés.

32 Petra Pohorelá: Zriadenie Najvyššieho správneho súdu. <https://www.podnikajte.sk/pripravovane-zmeny-v-legislative/zriadenie-najvyssieho-spravneho-sudu> [letöltve: 2023. június 13.].

33 Lásd a LKB honlapját: <https://www.nssud.sk/sk/sud/o-sude/> [letöltve: 2023. június 13.].

34 A szervezet irányítását a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság Hivatala látja el.

35 najpravo.sk: Zákon o reforme súdnictva bude meniť aj Civilný sporový poriadok. <https://www.najpravo.sk/clanky/zakon-o-reforme-sudnictva-bude-menit-aj-civilny-sporovy-poriadok.html> [letöltve: 2023. június 13.].

36 Lásd a Szlovák Köztársaság Kormányhivatalának honlapját: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24756/1> [letöltve: 2023. június 14.].

37 A „más személyek”-kel kapcsolatban nem találtunk további információt, viszont a törvény szövegéből kiindulva úgy gondoljuk, hogy nem csak jogászai hivatást gyakorló személyekről van szó.

38 Bővebb információk a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának honlapján érhetők el: <https://www.justice.gov.sk/Stranky/aktualitadetail.aspx?announcementID=2930> [letöltve: 2023. június 14.].

39 *Zákon č. 165/2015 Z. z., Správny súdny poriadok*.

40 A bíróságokról szóló 757/2002. sz. törvény 8a. § (2) bekezdés.

41 A szlovák megfogalmazás tükröfordításban a „kasszációs” szót használja, ami egyaránt jelenthet megsemmisítést és érvénytelenítést is.

42 A bíróságokról szóló 757/2002. sz. törvény 8a. § (1) bekezdés. Lásd még a 162/2015 sz. törvény (a Közigazgatási Perrendtartás) 11. §-át.

43 A bíróságokról szóló 757/2002. sz. törvény 24b. §.

44 A bíróságokról szóló 757/2002. sz. törvény 24b. §.

Ami a plénumot illeti megállapítható, hogy az az LKB tanácskozási szerve, amely többek között határoz az LKB tanácskozási rendjéről, illetve az egyes kollégiumok elnökeinek kinevezéséről és visszahívásáról szóló szabályzatról. A kollégiumok⁴⁵ az LKB fakultatívan létrehozandó szakmai szervei, amelyek feladatai közé tartozik az állásfoglalások megfogalmazása. A kollégiumot a plénum előzetes hozzájárulásával a bíróság elnöke hozhatja létre.

Az LKB igazgatását, tevékenységének szakmai, szervezési, személyzeti, gazdasági, igazgatási és technikai szervezését a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság Hivatala⁴⁶ (*Kancelária Najvyššieho správneho súdu*) látja el. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság Hivatala állami költségvetési szerv (*štátna rozpočtová organizácia*), melyet a hivatalvezető irányít.⁴⁷ A hivatal vezetőjét az LKB elnöke nevezi ki és menti fel, akinek a tevékenységéért az elnök felel. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság Hivatalának vezetőjét az LKB elnöke nevezi ki.⁴⁸

A Szlovák Köztársaság elnöke az LKB elnökét és alelnökét az LKB bírái közül nevezi ki ötéves időtartamra a Bírói Tanács javaslatára. Rögzítendő továbbá, hogy az LB elnöke és alelnöke, illetve az LKB elnöke és alelnöke legfeljebb két egymást követő ciklusra nevezhető ki. A Szlovák Köztársaság elnöke a hivatali idő lejárta előtt a szlovák alkotmány 147. cikkében meghatározott okok alapján felmentheti az LB elnökét és alelnökét, valamint az LKB elnökét és alelnökét.⁴⁹

4. A BÍRÓI TANÁCS MŰKÖDÉSÉNEK MEGVÁLTOZTATÁSA, KÜLÖNÖS FIGYELEMEL A BÍRÓI KINEVEZÉSEL NEM RENDELKEZŐ TAGOK LEHETŐSÉGÉRE

A Bírói Tanács hatásköri szabályozását az alkotmányban és a vonatkozó jogszabályban elszórta található. A megalkotott törvényjavaslat egyébiránt nemcsak a Bírói Tanács hatásköreinek megváltoztatását érinti, de annak összetételére is kihat – bevezeti ugyanis a regionalitás elvét. A törvényjavaslat indokolása szerint erre azért volt szükség, mert korábban a nyugati régiók bíráinak felülreprezentáltsága miatt számos kritika érte a szervezetet.

A reformnak köszönhetően a Bírói Tanács hatásköre ezen kívül fontos és új pontokkal bővült. A törvényjavaslat elfogadása után a szóban forgó szerv jogosult a bírák vagyoni viszonyainak ellenőrzésére is.⁵⁰

Az alkotmány 2020. december 31-ig hatályos 141.a cikke a Bírói Tanács összetételét az alábbi módon szabályozta: a Bírói Tanács a tanács elnökét választja meg tagjai sorából és hívja vissza tisztségéből. A Bírói Tanács tagjai: kilenc bíró, akit a Szlovák Köztársaság bírói választanak és hívnak vissza; három tag, akit a parlament választ és hív vissza; három tag, akit a Szlovák Köztársaság elnöke nevez ki és menti fel; három tag,

akit a Szlovák Köztársaság Kormánya nevez ki és menti fel. A Bírói Tanács elnöke, illetve tagja csak büntetlen előéletű, felsőfokú jogi végzettségű, és jogi területen folytatott, legalább 15 éves szakmai gyakorlattal rendelkező személy lehet.⁵¹

4.1. A BÍRÓI TANÁCS ÖSSZETÉTELÉNEK ÚJ SZABÁLYAI

A Bírói Tanács a bírói legitimitáció alkotmányos szerve, amelynek az elnökét és az alelnökét a Bírói Tanács választja meg tagjai közül, illetve hívja vissza tisztségéből.

Az elfogadott módosítások következtében a Bírói Tanács összetétele módosult. Ennek következtében a Bírói Tanács tagja: egy olyan bíró, akit az LB bírái és az LKB bírái együtt választanak meg és hívnak vissza funkciójából; nyolc bíró, akiket több választókerület bíróságainak bírái választanak meg és hívnak vissza funkciójukból;⁵² a parlament által megválasztott és visszahívott három tag; a Szlovák Köztársaság elnöke által kinevezett és visszahívott három tag; a Szlovák Köztársaság Kormánya által kinevezett és visszahívott három tag.⁵³

Az előző szabályozáshoz képest a legfontosabb különbség abban rejlik, hogy a Bírói Tanács elnökévé, alelnökévé és tagjává csak olyan személy nevezhető ki, aki büntetlen előéletű, felsőfokú jogi végzettséggel és legalább 15 éves szakmai tapasztalattal⁵⁴ rendelkezik. A Bírói Tanács a szóban forgó törvény 141.a cikk (2) bekezdés c)–e) pontja szerinti tagjává továbbá csak olyan személy nevezhető ki, aki nem tölt be bírói tisztséget.⁵⁵ Szemben tehát a korábbi szabályozással, amikor a végrehajtó hatalom és a parlament által kinevezett személyek a bírák köréből is kikerülhettek. Fontos kiemelni, hogy a fentiek alapján, a Bírói Tanácsnak nem bíróként tevékenykedő tagjai is vannak.

A Bírói Tanács tagjainak hivatali ideje egységesen öt év. Ugyanazt a személyt egy adott funkcióra legfeljebb két egymást követő ciklusban lehet újra megválasztani. Ugyanazt a személyt a Bírói Tanács elnökévé megválasztani, a Bírói Tanács tagjává megválasztani vagy kinevezni legfeljebb két egymást követő ciklusra lehet. A Bírói Tanács elnöke, alelnöke és tagja hivatali idejének lejárta előtt bármikor felmenthető.⁵⁶

A Bírói Tanács saját hatáskörében biztosítja az igazságszolgáltatás nyilvános ellenőrzésével kapcsolatos feladatok elvégzését; megállapítja a bírójelölt jelöléséhez szükséges megfelelő feltételek meglétét; benyújtja a Szlovák Köztársaság köztársasági elnökének a bírák kinevezésére irányuló jelöltekkel kapcsolatos javaslatait és a bírák visszahívására vonatkozó javaslatokat; dönt a bírák adott bíróságra történő kirendeléséről és azok áthelyezéséről (átirányításáról); javaslatokat tesz a Szlovák Köztársaság elnöke elé az LB elnökének és alelnökének, az LKB elnökének és alelnökének kinevezésére, valamint

51 Lásd az akkor hatályos alkotmány szövegezését.

52 A választókerületek úgy vannak kialakítva, hogy a bírók megválasztásához és visszahívásához összehasonlítható számú bírói szavazat legyen szükséges.

53 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 141.a cikk (2) bekezdés.

54 A szlovák nyelv nem tesz egyértelmű különbséget a szakmai tapasztalat és a szakmai gyakorlat között, így jelen tanulmányban a tapasztalat alatt a szakmai gyakorlatot is értjük.

55 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 141.a cikk (3) bekezdés.

56 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 141.a cikk (5) bekezdés.

45 Lásd bővebben: A bíróságokról szóló 757/2002. sz. törvény 24e. §.

46 Szó szerinti fordítás alapján: a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság Irodája.

47 A bíróságokról szóló 757/2002. sz. törvény 24f. § (4) bekezdés.

48 Uo.

49 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 145. cikk (3) bekezdés.

50 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 141.a cikk (6) bekezdés i) pont.

javaslatot tesz azok visszahívására; javaslatokat nyújt be a Szlovák Köztársaság Kormányához a nemzetközi igazságügyi szervezeteknél tevékenykedő bírák személyére; az állami költségvetés tervezetének elkészítésekor véleményezi a Szlovák Köztársaság bíróságainak költségvetési tervezetét, és véleményt nyújt be a parlamentnek a bíróságok költségvetési tervezetéről; felügyeli, hogy a bíró megfelel-e a bírói jelöléshez szükséges előfeltételeknek, amelyek garantálják, hogy a bírói feladatkör ellátásának teljes időtartama alatt megfelelően ellátja a bírói feladatait; felügyeli és eljár a bírók vagyoni viszonyaival összefüggő ügyekben; az igazságügyi önkormányzati szervekkel együttműködve kiadja az etikai kódexet; és egyéb, jogszabály által előírt kiegészítő feladatokat lát el.⁵⁷ A Bírói Tanács határozatának elfogadásához a tagok egyszerű többsége (*nadpolovičná väčšina*) szükséges.⁵⁸

A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2002. sz. törvény⁵⁹ módosításait illetően új hatáskörként jelenik meg a bírák írásbeli nyilatkozatának⁶⁰ és vagyonyilatkozatának, valamint a bírák tulajdonviszonyainak ügyében való eljárási hatásköre. Az eljárás célja annak biztosítása, hogy az adott bíró feladatait szabályszerűen fogja ellátni. A Bírói Tanács ellenőrző tevékenységet folytathat a bírák felett és a bírójelöltek kapcsán ellenőrizheti a bíróvá válás feltételeinek teljesülését. Továbbá a jogszabályi felhatalmazás alapján állásfoglalásokat fogalmaz meg, és a bírák elleni fegyelmi eljárások indítására tehet javaslatot.⁶¹

4.2. A BÍRÓI TANÁCS TAGJAINAK BÍRÁK ÁLTALI MEGVÁLASZTÁSA

Az alkotmány 141a. cikke (2) bekezdésének *a*) pontja szerint a Bírói Tanács tagjának megválasztására vonatkozó jog az LB bírót és a LKB azon bírót illeti meg, akik a választás időpontjában bírói tisztséget töltenek be. Az alkotmány 141a. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja szerinti Bírói Tanács tagjának megválasztására a járásbíróság, a megyei bíróság, a közigazgatási bíróság vagy a Specializált Büntetőbíróság azon bírái jogosultak, akik a választás napján az adott választási körzetben bírói tisztséget töltenek be.⁶² A választójog gyakorlásának akadálya a személyes szabadságnak a közegészség védelme érdekében külön rendelet alapján történő korlátozása.⁶³

A választandó tag személyére javaslatot tehetnek: *a*) az LB vagy az LKB Bírói Tanácsa, *b*) a járásbíróságok bírói tanácsa, a megyei bíróságok bírói tanácsa, a Specializált Büntetőbíróság bírói tanácsa vagy a közigazgatási bíróság bírói tanácsa arra a választási körzetre vonatkozóan, amelyben a bíróság székhelye található, ha az alkotmány 141a. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja szerinti bírói tanács tagjának megválasztásáról

van szó, *c*) a bírák hivatásrendi szervezete (*stavovská organizácia sudcov*),⁶⁴ *d*) ugyanazon választási körzetben tevékenykedő legalább 10 bíróból álló csoport [amennyiben az alkotmány 141a. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja szerinti bírói tanács tagjának megválasztásáról van szó], *e*) a LB és az LKB legalább 10 bírója [amennyiben az alkotmány 141a. cikke (2) bekezdésének *a*) pontja szerinti bírói tanács tagjának megválasztásáról van szó].

4.3. KÖRZETI BÍRÓI TANÁCSOK

A Bírói Tanácson belül az alábbi körzetek kerültek kialakításra:

- a nyugat-szlovákiai régió 4 mandátummal rendelkezik, idetartoznak a Pozsonyi Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Bratislave*), a Nagyszombati Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Trnave*), a Nyitrai Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Nitre*) és a Trencsényi Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Trenčíne*);
- a közép-szlovákiai régió 2 mandátummal rendelkezik, idetartoznak: a Besztercebányai Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Banskej Bystrici*) és a Zsolnai Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Žiline*);
- a kelet-szlovákiai régió 2 mandátummal rendelkezik, idetartoznak: a Kassai Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Košiciach*) és az Eperjesi Kerületi Bíróság (*Krajský súd v Prešove*).

A Bírói Tanács tagjainak megválasztására létrehozzák: a fő választóbizottságot, az LB és az LKB választóbizottságát, és a vonatkozó törvény 11a. § szerinti választókörzeti választási bizottságokat.⁶⁵

5. EGYÉB MÓDOSÍTÁSOK

5.1. A BÍRÁK DÖNTÉSI IMMUNITÁSÁNAK MEGSZŪNÉSE

A hatályos szlovák alkotmány 148. cikkének (4) bekezdése deklarálja, hogy „Döntéséért sem a bíró, sem a bírósági ülnök nem vonható felelősségre, tisztsége megszűnését követően sem, kivéve, ha azzal bűncselekményt követett el; ez a bíró fegyelmi felelősségét nem érinti.”⁶⁶ Érdekesként megemlítendő, hogy a 2020. szeptember 30-án elfogadott javaslatcsomag tartalmazza a 2020. december 31-ig hatályban lévő verzió alkotmányból való törlését. A Szlovák Köztársaság Kormányának programnyilatkozatából – Mária Kolíková (akkori) igazságügyi miniszter szavai alapján – egyértelműen kitűnik, hogy a programnyilatkozatnak két része is foglalkozik a témakörrel: az általános részből következtetni lehet a fent említett mondat alkotmányból való teljes kitörlésére, ellenben a programnyilatkozat különös része már arról rendelkezik, hogy mérlegelni fogják a fent említett mondat alkotmányba való illeszkedését,

57 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 141a. cikk (6) bekezdés.

58 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 141a. cikk (7) bekezdés.

59 *Zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky*.

60 A bíró alkalmasságáról szóló írásbeli nyilatkozatot a bíró a bírói tevékenység megkezdésekor, illetve minden év március 31-ig köteles leadni.

61 Lásd még a Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2002. sz. törvény 3b. §-át.

62 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2002. sz. törvény 10. § (2) bekezdés.

63 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2002. sz. törvény 10. § (3) bekezdés.

64 A szervezet az összes bíró tömörítő Szlovák Bírák Egyesülete.

65 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2002. sz. törvény 12. §.

66 Vö. a 2020. december 31-ig hatályban lévő, alkotmány 148. cikk (4) bekezdésének szövegével: „Döntéséért sem a bíró, sem a bírósági ülnök nem vonható felelősségre, tisztsége megszűnését követően sem.”

esetleges módosítását. Az indokolás egyébként – a mentelmi jog eltörlése kapcsán – többletinformációt nem tartalmaz.

5.2. A BÍRÁK ÁTVILÁGÍTÁSA

Az eredeti törvényjavaslat indokolásából kitűnik, hogy a szabályozás előírja a pályázó azon kötelezettségét, hogy a pályázatba történő felvétel iránti jelentkezéssel együtt olyan vagyonyilatkozatot nyújtson be, amelynek tartalmaznia kell a bírőról és bírósági ülnökökről szóló 385/2000. sz. törvényben⁶⁷ meghatározott adatokat. A bíró alkalmasságát a Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvénynek megfelelően a Bírói Tanács ítéli meg. Ezzel a szabályozással megvalósul az igazságszolgáltatás feletti nyilvános ellenőrzés és az igazságszolgáltatás függetlenségének biztosítása.

A javaslat válaszként tekinthető a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának (*Ústavný súd Slovenskej republiky*) a bírák átvilágításával kapcsolatos PL. ÚS 21/2014 sz. határozatára, azáltal, hogy biztosítja a Bírói Tanács által a bírák alkalmasságának ellenőrzését. A szóban forgó alkotmánybírósági határozat megsemmisítette a bírák átfogó biztonsi ellenőrzését, mivel ezeket a Nemzetbiztonsági Hivatal biztosította. Az indokolás szerint a Bírói Tanácsnak önállóan kell értékelnie, hogy az adott személyeknél fennállnak-e a bírói alkalmasság feltételei.

5.3. A BÍRÓI TANÁCS ÉS A BÍRÓI ALKALMASSÁG, ILLETVE A BÍRÁK ANYAGI HELYZETÉNEK ELLENŐRZÉSE

Abban az esetben, ha a bíró nem nyújtja be időben a bírói alkalmasságról szóló írásbeli nyilatkozatát vagy a vagyonyilatkozatát, a Bírói Tanács elnöke felszólítja a bírót, hogy kötelességét utólagosan, 30 napos határidőn belül pótolja.⁶⁸ Amennyiben a Bírói Tanács a lefolytatott vizsgálat alapján úgy ítéli meg, hogy az írásbeli nyilatkozat és a vagyonyilatkozat nem tartalmazza teljeskörűen az elvárt információkat, felszólítják a bírót, hogy a hiányzó adatokat 30 napon belül pontosítsa vagy egészítse ki.⁶⁹ Amennyiben a felhívás ellenére a bíró 30 napon belül nem pótolja, pontosítja vagy egészíti ki a hiányosságot, a Bírói Tanács elnöke javaslatot tesz a fegyelmi eljárás megindítására.⁷⁰

Ami a bíró vagyoni viszonyaival kapcsolatos eljárást illeti, elmondható, hogy a Bírói Tanács a vagyonyilatkozatok teljeségét ellenőrzi. Ehhez a tagjai közül három tagból álló ellenőrző bizottságot állít fel, amelynek állandó tagjai: legalább egy, a bírók által választott Bírói Tanács tag, és legalább egy olyan tag, aki nem bíró. A bizottság elnökét a Bírói Tanács jelöli ki.⁷¹

Ha a Bírói Tanács ellenőrző bizottsága a vagyonyilatkozat értékelése során megállapítja, hogy a bíró vagyona legalább 5000 euróval meghaladja a jövedelmét, vagy ha megalapozott kétségek merülnek fel a vagyontárgyak eredetével kapcsolatban, a bíró a Bírói Tanács ellenőrző bizottságának felszólítása alapján köteles igazolni azok eredetét. A szóban forgó bizottság megállapításairól tájékoztatja a Bírói Tanács valamennyi tagját.⁷²

A fentebb említettek okán a bizottság felszólíthatja a bírót, hogy nyújtsa be az adóbevallását, vagy olyan iratot, amely igazolja a bevételét és a vagyonszerzését, illetve annak mértékét; igazolja a vagyonyilatkozatában felsorolt források eredetét; igazolja az írásbeli becsületbeli nyilatkozatban felsorolt források eredetét; mutassa be a felnőtt korú gyermekének vagyoni helyzetét és vagyonának eredetét, csakúgy a nem felnőttkorú gyermekének és a vele egy háztartásban élő házastársának vagyónát, és ezt köteles megtenni abban az esetben is, amennyiben a házastársak megállapodást kötöttek az osztatlan közös tulajdon szűkítéséről vagy bővítéséről, vagy megállapodást kötöttek a közös vagyon kezeléséről; mutassa be a kapott ajándékok eredetét, illetve az örökölt tulajdon eredetét.⁷³

A fentiek teljesítésére a bizottság megfelelő időtartamot határoz meg, amely azonban nem lehet 60 napnál hosszabb. Amennyiben a bizottság nem ítéli szavahihetőnek a bíró által bizonyítottakat, és megalapozott gyanúja van a bíró vagyonának jogellenes eredetéről, a bírót szóban kihallgatja. Amennyiben szükséges, más érintetteket is kihallgathatnak, főként a bíróhoz közel álló személyeket. A szóbeli kihallgatás zárt ülésen történik.⁷⁴

Abban az esetben, amennyiben az ügy teljes feltárásához és a kétségek eloszlításához szükséges, a bizottság a szóbeli kihallgatás után a Bírói Tanács Hivatalát⁷⁵ (*Kancelária Súdnej rady*) is felkérheti, hogy kérje le például a bíró bankszámlamozgásait és egyéb pénzügyi tranzakcióit. A Bírói Tanács Hivatala erre a célra a saját szervezeti felépítésén belül egy egységet hoz létre, melynek alkalmazottai hatályos tanúsítvánnyal rendelkeznek a nemzetbiztonsági átvilágítás IV. („szigorúan bizalmas”) fokozatáról. A Bírói Tanács Hivatala a begyűjtött információk alapján egy listát készít a bankszámlákról és a 266 eurót meghaladó tranzakciókról.⁷⁶

A bizottság lehetőséget biztosít a bírónak írásban is kifejteni a véleményét a begyűjtött információk kapcsán. Szükség esetén újra ki lehet őt hallgatni. Amennyiben a bíró hiteles módon nem tudja bebizonyítani a vagyonának eredetét, a Bírói Tanács elnöke javaslatot nyújt be a bíróval szembeni fegyelmi eljárás megindítására.⁷⁷

A szóban forgó törvény részletesen szabályozza a bírói alkalmasság felügyeletét is, különös tekintettel arra az esetre,

67 *Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudoch a prisediacich.*

68 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27h. § (1) bekezdés.

69 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27h. § (2) bekezdés.

70 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27h. § (3) bekezdés.

71 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27ha. § (1) bekezdés.

72 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27ha. § (2) bekezdés.

73 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27ha. § (3) bekezdés.

74 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27ha. § (4) és (5) bekezdés.

75 Szó szerinti fordítás alapján: Bírói Tanács Irodája.

76 Bővebb információért lásd a Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27ha. § (6) bekezdését.

77 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27ha. § (8) bekezdés.

ha a szervezett bűnözéshez köthető személlyel kerül a bíró üzleti, vagyoni vagy anyagi kapcsolatba.⁷⁸

5.4. A BÍRÓI NYUGDÍJKORHATÁR RÖGZÍTÉSE

Az igazságügyi reform kapcsán a bírák nyugdíjkorhatárának alkotmányban való rögzítésére is sor került. Eredetileg több lehetséges alternatíva jelent meg a világhálón: a bírák vonatkozásában 65 éves korban javasolták a nyugdíjba vonulást, 68 éves korban a kötelező nyugdíjba vonulást; az alkotmánybírák esetében pedig 72 évet emlegettek. A kormány 2020–2024-es évre szóló programnyilatkozata viszont csak a 65 éves korhatárt említi, a 68 éves korhatárról nem találtunk rendelkezéseket.⁷⁹ A programnyilatkozatban az alkotmánybírák esetében a 72 év helyett a 70 évet rögzítik.⁸⁰ A jelenleg is hatályos szabályok alapján az alkotmánybírák nyugdíjkorhatára 72 év,⁸¹ míg az általános bírák esetében az alkotmány 67 évet rögzít.⁸²

6. ÖSSZEGRZÉS

A szlovákiai bíróságokat érintő legfontosabb változások 2023. június 1. napjától az alábbiakban foglalhatók össze. A 33 körzetben 36 járásbíróság alakult; a regionális bíróságok száma megmaradt – továbbra is 8 van belőlük, de a szakosodásuk megváltozott; létrejött a Kassai Városi Bíróság; Po-

zsonyban négy városi bíróság alakult. A polgárok és az állam közötti vitás ügyeket három új közigazgatási bíróság kezeli: Pozsonyban, Besztercebányán és Kassán. Kiemelendő továbbá, hogy a gazdasági és kereskedelmi jogvitákkal három regionális bíróság foglalkozik – szintén – a pozsonyi, besztercebányai és kassai bíróságok, míg a családjogi fellebbezésekkel a nagyszombati, zsolnai és eperjesi regionális bíróságok foglalkoznak. A polgári és büntetőjogi ügyekkel továbbra is valamennyi regionális bíróság foglalkozik. Mindemellett a bírósági körzetek kibővítésre kerültek, hogy több, egy-egy ügytípusra – polgári, gazdasági (kereskedelmi), büntető- és családjogi ügyekre – szakosodott bíró dolgozhasson, hiszen egy szakosodott bíró könnyebben eligazodik a szakterületén, ami a minőségi és gyors döntés előfeltétele. A fél mind a bíróság székhelyén, mind a kirendeltségen részt vehet a tárgyalásokon vagy egyéb eljárási cselekményeken. Lehetőség van arra is, hogy a tárgyalásokat más hatóságnál, például a Munkaügyi, Szociális és Családügyi Hivatalnál tartsák. Polgári ügyekben lehetőség van online is részt venni a tárgyalásokon. Különösen a családjogi ügyekben a fellebbezések esetében kerül bevezetésre az a szabály, hogy a bírák a felekhez közelebbi regionális bíróságra utaznak. Továbbá kiemelendő, hogy az igazságügyi reform eredményeként a Bírói Tanács összetétele módosult, a bírák nyugdíjkorhatárának alkotmányban való rögzítésére is sor került.

78 A Szlovák Köztársaság Bírói Tanácsáról szóló 185/2000. sz. törvény 27hb. §.

79 Uo.

80 Lásd a Szlovák Köztársaság Kormányhivatalának honlapját: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24756/1> [letöltve: 2023. június 26.].

81 Ennek kapcsán lásd a Szlovák Köztársaság Alkotmányának 138. cikk (3) bekezdését. Vö. a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságáról szóló 314/2018. sz. törvény (Zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky) 17. § (2) bekezdés c) pontjával.

82 Szlovák Köztársaság Alkotmánya 146. cikk (2) bekezdés.